

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хөвсгөл аймгийн Тариалан сумын Засаг даргын 2024 оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ХӨА-2025/001/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас:
www.audit.mn

Хөвсгөл аймаг
2025 он

Дарга, тэргүүлэх аудитор: А.Эрдэнэбаатар
Утас: 88883317 Цахим хаяг: erdenebaatara@audit.gov.mn
Аудитын менежер: Б.Тэгшдэлгэр
Утас: 99089114 Цахим хаяг: tegshdelgerb@audit.gov.mn
Ахлах аудитор: Б.Давааням
Утас: 92113932 Цахим хаяг: davaanyamb@audit.gov.mn
Ахлах аудитор: Х.Энхтуяа
Утас: 89182456 Цахим хаяг: enkhtuyakh@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

АЗДТГ-ын байр, А корпус 3 давхар,
Мөрөн сум, Хөвсгөл аймаг, 67120
Утас/факс: 7038 3793, Цахим шуудан: khuvsgul@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

2025.03.25 № 1/336
танай _____-ны № _____-т

Хараат бус аудиторын дүгнэлт

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Тариалан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр санхүүгийн тайлангууд нь 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн байдал болон тайлант жилийн эцсээрх санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, төсвийн гүйцэтгэлийг бүх материаллаг талаар нь Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцлон тэмдэглэсэн хэсэг

Орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх орлогыг нийт дүнгээр нь 1,027.0 сая төгрөгөөр давуулан биелүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн чухал нөлөөтэй хэмээн мэргэжлийн шүүн тунгаалтаар бидний авч үзсэн асуудал байна. Гол асуудлыг санхүүгийн тайлангийн аудитын хүрээнд бүхэлд нь харгалзаж, аудитын санал дүгнэлтээ илэрхийлэхэд авч үзсэн бөгөөд энэхүү гол асуудлын талаар бид тусад нь дүгнэлт гаргахгүй.

Аудитаар орон нутгийн орлогыг нэр төрлөөр нь биелүүлээгүйтэй холбоотой 14.4 сая төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж хүргүүллээ.

Бусад асуудлын хэсэг

Тариалан сумын Засаг дарга нь аймгийн Засаг даргатай 2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө байгуулж 92.1 хувьтай биелүүлж ажилласан байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

6725022100

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

А.ЭРДЭНЭБААТАР

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2023оны 12-р сарын 31	2024 оны 12-р сарын 31
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН		812,902.3	1,691,109.5
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	3а, 3б	466,757.8	1,365,609.3
33	АВЛАГА	5а, 5б, 6а, 6б	158,992.1	126,363.5
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	8а, 8б, 8в	187,152.4	199,136.6
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН		4,298,455.3	4,879,775.8
37	УРТ ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ	11а, 11б	233,588.8	149,549.0
37300	Урт хугацаат зээл		233,588.8	149,549.0
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	12а, 12б, 12в	4,064,866.4	4,730,226.8
39200	Биет хөрөнгө		3,375,871.2	4,036,715.1
39300	Биет бус хөрөнгө	13	688,995.2	693,511.7
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II		5,111,357.5	6,570,885.3
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		137,874.1	217,427.2
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	15а, 15б	91,970.3	171,523.3
41300	Өглөг	17а, 17б	91,970.3	171,523.3
42	УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		45,903.9	45,903.9
42200	Урт хугацаат зээл	20а, 20б	45,903.9	45,903.9
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН		4,973,483.4	6,353,458.1
51	Засгийн газрын хувь оролцоо		4,973,483.4	6,353,458.1
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал		1,383,488.8	1,383,488.8
51101	Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/		367,132.3	367,132.3
51106	Эздийн өмчийн бусад хэсэг /ТӨҮГ/		375,662.4	463,112.4
51200	Хуримтлагдсан үр дүн		1,868,702.8	3,161,227.5
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		978,497.1	978,497.1
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V		5,111,357.5	6,570,885.3

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2023оны 12-р сарын 31	2024 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)		2,423,158.8	3,350,355.7
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		787,860.4	2,136,903.0
110	Орлогын албан татвар		481,123.7	1,076,660.2
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		507,299.8	1,076,660.2
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		-26,176.1	0.0
113	Хөрөнгийн албан татвар		134,984.4	127,660.8
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		171,752.3	932,581.9
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1а, 1б	54,275.0	-403,641.6
120	Нийтлэг татварын бус орлого		54,275.0	-403,641.6
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		1,581,023.4	1,617,094.3
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2а, 2б	2,496,741.4	2,050,930.9
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		2,496,741.4	2,031,030.9
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		2,353,869.8	1,978,501.2
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		597,253.9	904,044.9
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		73,957.7	111,347.6
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		14,514.1	153,201.6
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		125,787.9	90,246.8
2105	Нормативт зардал		99,667.2	81,218.4

Хөвсгөл аймгийн Тариалан сумын Засаг даргын 2024 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн аудитын тайлан

2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	7,000.0	26,480.0
2107	Томилолт, зочны зардал	7,145.6	8,052.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	999,401.2	256,149.9
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	429,142.2	347,760.1
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	142,871.6	52,529.7
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	0.0	19,900.0
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	-73,582.5	1,299,424.7
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	22,678.4	1,900.0
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	-96,261.0	1,297,524.7

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

		/мянган төгрөгөөр/	
Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	2023оны 12-р сарын 31	2024 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	3,484,909.4	4,167,509.9
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	787,860.4	2,136,903.0
110	Орлогын албан татвар	481,123.7	1,076,660.2
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	507,299.8	1,076,660.2
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-26,176.1	0.0
113	Хөрөнгийн албан татвар	134,984.4	127,660.8
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	171,752.3	932,581.9
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	31,566.6	69,809.8
1181	Газрын төлбөр	33,458.0	36,928.8
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	106,727.7	825,843.3
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1,116,025.7	413,512.7
120	Нийтлэг татварын бус орлого	1,116,025.7	413,512.7
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,581,023.4	1,617,094.3
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	3,570,787.8	2,532,305.1
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,570,787.8	2,532,305.1
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,822,671.4	2,479,775.4
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	825,643.2	1,184,385.0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	149,255.0	193,827.8
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	117,840.6	184,578.9
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	439,695.7	489,840.1
2105	Нормативт зардал	99,667.2	81,218.4
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	7,530.0	28,520.0
2107	Томилолт, зочны зардал	7,145.6	8,052.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,113,614.2	258,742.7
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	62,280.1	50,610.4
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	748,116.3	52,529.7
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	-85,878.3	1,635,204.8
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	40,816.1	731,553.2
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	40,816.1	731,553.2
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	40,816.1	731,553.2
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-40,816.1	-731,553.2
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	-190,000.0	-4,800.0
14	Бусад эх үүсвэр	0.0	9,411.9
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	185,000.0	0.0
25	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДАЛ	5,000.0	14,211.9
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	-316,694.4	898,851.6
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	783,452.2	466,757.8
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	466,757.8	1,365,609.3

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн	Нийт цэвэр хөрөнгө/өмч
1	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	4,487,320.2	4,487,320.2
2	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	4,487,320.2	4,487,320.2
3	Өмчид гарсан өөрчилөлт	587,424.2	587,424.2
4	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	4,973,483.4	4,973,483.4
5	2024 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	4,973,483.4	4,973,483.4
6	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	4,973,483.4	4,973,483.4
7	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	87,450.0	87,450.0
8	Тайлант үеийн үр дүн	1,297,524.7	1,297,524.7
9	2024 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	6,353,458.1	6,353,458.1

2.5 Аудит хийсэн нэгтгэсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	Хэтрэлт/ хэмнэлт	Хувь
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	3,092,931.2	2,779,890.7	-313,040.5	89.9
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,380,628.4	2,251,093.6	-129,534.8	94.6
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,368,728.1	2,239,194.8	-129,533.3	94.5
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	933,203.0	904,044.9	-29,158.1	96.9
210101	Үндсэн цалин	466,927.0	459,314.3	-7,612.7	98.4
210102	Нэмэгдэл	370,039.2	361,176.9	-8,862.3	97.6
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	13,728.0	9,582.3	-4,145.7	69.8
210104	Урамшуулал	82,508.8	73,971.3	-8,537.5	89.7
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	117,664.7	111,347.6	-6,317.1	94.6
210201	Тэтгэврийн даатгал	80,248.6	74,906.0	-5,342.6	93.3
210202	Тэтгэмжийн даатгал	9,354.0	9,165.1	-188.9	98.0
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	7,483.2	7,016.8	-466.4	93.8
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,870.8	1,869.2	-1.6	99.9
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	18,708.1	18,390.5	-317.6	98.3
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	875,412.1	873,374.6	-2,037.5	99.8
210301	Гэрэл, цахилгаан	47,619.6	44,081.5	-3,538.1	92.6
210302	Түлш, халаалт	811,392.5	812,833.2	1,440.7	100.2
210303	Цэвэр, бохир ус	16,400.0	16,460.0	60.0	100.4
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	62,065.3	60,280.7	-1,784.6	97.1
210401	Бичиг хэрэг	10,000.0	10,000.0	0.0	100.0
210402	Тээвэр, шатахуун	32,065.3	31,525.3	-540.0	98.3
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,700.0	4,455.4	-1,244.6	78.2
210404	Ном, хэвлэл	500.0	500.0	0.0	100.0
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	12,000.0	12,000.0	0.0	100.0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,800.0	1,800.0	0.0	100.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	34,699.3	31,670.0	-3,029.3	91.3
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	5,407.2	2,900.0	-2,507.2	53.6
210604	Урсгал засвар	29,292.1	28,770.0	-522.1	98.2

Хөвсгөл аймгийн Тариалан сумын Засаг даргын 2024 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн аудитын тайлан

2107	Томилолт, зочны зардал	8,400.0	8,052.0	-348.0	95.9
210702	Дотоод албан томилолт	8,400.0	8,052.0	-348.0	95.9
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	285,333.7	200,294.5	-85,039.2	70.2
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	283,669.7	199,043.7	-84,626.0	70.2
210803	Даатгалын үйлчилгээ	216.6	138.5	-78.2	63.9
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	110.0	110.0	0.0	100.0
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	64.0	32.0	-32.0	50.0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,000.0	697.0	-303.0	69.7
210807	Газрын төлбөр	273.4	273.4	0.0	100.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	51,950.0	50,130.5	-1,819.6	96.5
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	18,950.0	17,131.5	-1,818.6	90.4
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	33,000.0	32,999.0	-1.0	100.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	11,900.3	11,898.8	-1.5	100.0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	11,900.3	11,898.8	-1.5	100.0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	9,473.8	9,473.8	0.0	100.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,426.5	2,425.0	-1.5	99.9
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	592,302.8	528,797.1	-63,505.7	89.3
221001	Их засвар	20,000.0	19,900.0	-100.0	99.5
222001	Тоног төхөөрөмж	17,000.0	15,000.0	-2,000.0	88.2
223001	Бусад хөрөнгө	555,302.8	493,897.1	-61,405.7	88.9
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	120,000.0	0.0	-120,000.0	0.0
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	120,000.0	0.0	-120,000.0	0.0
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	3,092,931.2	2,979,058.4	-113,872.8	96.3
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	324,539.9	324,539.9	0.0	100.0
310004	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	324,539.9	324,539.9	0.0	100.0
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	2,237,825.8	2,883,041.5	645,215.7	128.8
320001	Орон нутгийн төсвөөс	2,237,825.8	2,558,501.6	320,675.8	114.3
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	530,565.5	96,016.9	-434,548.6	18.1
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	68,200.0	86,283.2	18,083.2	126.5
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	7,000.0	9,733.7	2,733.7	139.1
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	455,365.5	0.0	-455,365.5	0.0
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.0	133,552.9	133,552.9	
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.0	198,940.3	198,940.3	

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	/мянган төгрөгөөр/ ТЗ цэвэр дүн
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	208,383.2
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	208,383.2
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	167,752.3
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	616.0
210301	Гэрэл, цахилгаан	616.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	10,845.2
210402	Тээвэр, шатахуун	10,525.2

210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	320.0
2105	Нормативт зардал	81,218.4
210502	Хоол, хүнс	81,218.4
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,900.0
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,900.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	72,692.7
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	72,692.7
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	480.0
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	480.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	40,630.9
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	40,630.9
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	40,630.9
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	208,383.2
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	208,383.2
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	81,218.4
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	103,895.8
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	23,269.0

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2024 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд орон нутгийн ерөнхий орлого болон төсвийн шууд захирагчийн 5 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 2 байгууллагад дүгнэлт гаргаж, 3 байгууллага түүвэрт хамрагдсан байна. Үүнд:

№	Байгууллагын нэр	Аудитын дүгнэлт
1	Засаг даргын Тамгын газар	Өөрчлөлтгүй дүгнэлт
2	Тариалан нийтийн ахуй үйлчилгээний төв ХХК	Өөрчлөлтгүй дүгнэлт
3	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал	Түүвэрт хамрагдсан
4	Сум хөгжүүлэх сан	Түүвэрт хамрагдсан
5	Орон нутгийн хөгжлийн сан	Түүвэрт хамрагдсан

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар нийт 338.3 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрсэн байна. Аудитын хугацаанд 274.6 сая төгрөгийн 12 алдааг залруулж, 1 албан шаардлага хүргүүлж, 63.7 сая төгрөгийн 9 зөвлөмжийг өгсөн байна.

Аудитаар төсөвт төвлөрүүлэх орлогын бүрдэлттэй холбоотой 14.4 сая төгрөгийн зөрчил илэрч 1 зөвлөмжийг хүргүүлж байна.

3.1 Төлбөрийн акт

Төлбөрийн акт тогтоогоогүй болно.

3.2 Албан шаардлага

Албан шаардлага, хариуцлага тооцох санал хүргүүлээгүй болно.

3.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Орлого бүрдүүлэлттэй холбоотой асуудал

1.1. Илрүүлэлт:

Орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх орлогыг нэр төрлөөр нь авч үзвэл орон нутгийн орлогоос малын тоо толгойд ногдуулах албан татвар 9.3 сая төгрөгөөр, байгалийн ургамлын нөөц ашигласны төлбөр 0,02 сая төгрөгөөр, торгуулийн орлого 5.1 сая

төгрөгөөр нийт 14.4 сая төгрөгөөр орлого тасарсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.2.1.”хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх” гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

1.2. Өгсөн зөвлөмж:

Улс, орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх орлогыг бодитой төлөвлөж, гүйцэтгэлийг нэр төрлөөр нь жигд ханган биелүүлж ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг аудитын тайлан хүлээн авсан өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор, зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2025 оны 09 дүгээр сарын 20 -ны өдрийн дотор тус тус Төрийн аудитын байгууллагад ирүүлнэ үү

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

1. Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн	
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн			
Тариалан сумын ТТЗ													
Дүн	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Харьяа байгууллагуудын алдаа													
Тариалан ИТХ	2	2.7			2	2.7	2	2.7					
Тариалан ЗДТГ	2	20.7			2	20.7	2	20.7					
Тариалан НАУТ ХХК	8	251.2			8	251.2	8	251.2					
Дүн	12	274.6			12	274.6	12	274.6					
нийт дүн	12	274.6			12	274.6	12	274.6					

2. Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
	Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Тариалан ТТЗ	1	14.4					1	14.4				
Дүн	1	14.4					1	14.4				
Харьяа байгууллагуудын зөрчил												
Тариалан ЗДТГ	1	11.7					1	11.7				
Тариалан НАУТ	5	0.0			1	0.0	4	0.0				
Дүн	6	11.7			1	0.0	5	11.7				
Нийт дүн	7	26.1			1	0.0	6	26.1				

3. Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
	Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Тариалан ТТЗ	0	0						

Хөвсгөл аймгийн Тариалан сумын Засаг даргын 2024 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн аудитын тайлан

Харьяа байгууллагуудын зөрчил								
Тариалан сумын ЗДТГ	3	37.6					3	37.6
Дүн	3	37.6					3	37.6
Нийт дүн	3	37.6					3	37.6

4.Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
A	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	5	2	3		2			
2	Төсөл, хөтөлбөр								
3	ЗГТС								
4	ТТЗ	1	1			1			
5	ТЕЗ								
	НИЙТ	6	3	3		3			